

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.II.21.172/2017/5. szám

A Szegedi Ítéltábla a dr. Szendrei Kornélügyvéd által képviselt felperesnek - a Burai-Kovács, Perlaki, Stanka, Szikla és Társai Ügyvédi Iroda által képviselt I. r., a személyesen eljáró II. r., III. r. és IV. r. alperesek ellen szerződés részleges érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Szegedi Törvényszék 2017. október hó 25. napján kelt 11.P.21.309/2017/11. számú ítélete ellen a felperes részéről 12. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az elsőfokú bíróság ítéletét **helybenhagyja.**

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. r. alperesnek 12 700 (tizenkettőezer-hétszáz) Ft másodfokú perköltséget, valamint a Magyar Államnak az állami adóhatóság felhívására 48 000 (negyvennyolcezer) Ft fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

A felperes, a II. r. alperes, továbbá a III. és a IV. r. alperesek jogelődje, néhai **(néhai neve)** mint egyetemleges adóstársak az I. r. alperes jogelődjével, az **(I.)** Nyrt. hitelezővel 2007. március 22. napján kölcsönszerződést kötöttek használt lakás vételárának finanszírozása céljából. Az I. r. alperes jogelődje e kölcsönszerződés alapján 73 520 svájci franknak megfelelő forintösszeget folyósított a felperes részére.

A kölcsönszerződés III.4. pontja szerint a hitelező a kölcsön folyósításának egyik feltételül szabta, hogy az adós (egyetemleges adósok) közjegyző előtt tett tartozáselismerő nyilatkozatát a bank kézhez vegye. Erre figyelemmel az adósok a kölcsönszerződésben meghatározott tőke és járulékaik erejéig közjegyzői okiratba foglalt tartozáselismerő nyilatkozatot tettek. A közjegyzői okiratban a kölcsönszerződés szövege is rögzítésre került.

Az adóstársak, valamint az I. r. alperes 2010. május 25. napján a kölcsönszerződést akként módosították, hogy a kölcsön nyilvántartásának devizaneme svájci frank helyett euróra változott. A szerződésmódosítás II.7. pontjában rögzítették a könnyített fizetési időszak fizetési feltételeit, továbbá az adósok azt követő kötelezettségeit. A kölcsönszerződés ezen I. számú módosítása 2. oldal 2. bekezdésének első sora szerint a szerződésmódosítás hatálybalépésének feltétele a szerződésmódosítás közjegyzői okiratba foglalása. Ennek megfelelően kölcsönszerződés módosítását **(közjegyző neve)** közjegyző **(közokirat száma)** számon közjegyzői okiratba foglalta az adósok tartozáselismerő nyilatkozatával együtt.

A felperes keresetében a kölcsönszerződés III.4. pontja, illetve annak I. számú módosítása 2. oldal 2. bekezdés első sora tisztességtelenségének, s ezáltal a kölcsönszerződés részleges érvénytelenségének a megállapítását kérte a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1959-es Ptk.) 209/A. § (2) bekezdése és a 18/1999. Korm. rendelet 1. § j) pontja alapján. Érvelése szerint a sérelmezett szerződési feltételek lényege, hogy közjegyző előtt tartozáselismerő nyilatkozatot kell tennie, ami biztosítja a követelés közvetlen bírósági végrehajtását, s amelynek alapját a banknál vezetett számlák, bizonylatok képezik. Kifejtette, a közjegyzői okirat mint tanúsítvány az ezekben foglalt adatokon alapul, amelyet neki mint adósnak a terhére fennálló kölcsön és járuléktartozás közokirati tanúsításaként kell elfogadnia. Álláspontja szerint a kifogásolt szerződési feltétel a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára változtatja meg, miután annak alapján az I. r. alperes jogosult a követelés közvetlen végrehajtására.

Az I. r. alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Állította, hogy a tartozáselismerő nyilatkozat közokiratba foglalása nem tisztességtelen, azt a közjegyzői törvény 120-132. §-ai lehetővé teszik, míg a hitelintézetről és jelzáloglevélről szóló 1997. évi XXX. tv. 6. §-a kötelező előírásként tartalmazza. Erre tekintettel az 1959-es Ptk. 209. § (5) bekezdése értelmében a tisztességtelenség nem állapítható meg, emellett a felperes tévesen hivatkozik a bizonyítási terhel megfordulására.

A II., III., IV. r. alperesek érdemi ellenkérelmet nem terjesztettek elő.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította, kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az I. r. alperesnek 15 napon belül 12 700 Ft perkoltséget, míg az államnak 36 000 Ft eljárási illetéket. Határozatának indokolásában kifejtette, a tartozáselismerő nyilatkozat tételét az 1959-es Ptk. lehetővé teszi, a fogyasztókra vonatkozóan az korlátozó, megszorító rendelkezést nem tartalmaz. Utalt arra, önmagában az a körülmény, hogy a kölcsönszerződés hatálybalépésének feltételeként a szerződés tartozáselismerő nyilatkozat tételét írta elő, nem minősül tisztességtelennek az 1959-es Ptk. 209. § (5) bekezdése alapján, ugyanakkor annak megtétele sem kötelező, miután az alperesre az 1997. évi XXX. tv. nem alkalmazható. Kiemelte, a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. tv. (a továbbiakban: Kjt.) 111. § (1) bekezdése módot ad a közjegyző számára közokirat kiállítására, és nem tilalmazza a tartozáselismerő nyilatkozat, illetve a kölcsönszerződés módosításának közjegyzői okiratba foglalását. Rámutatott, a Kjt. 112. §-ában foglaltak alapján a közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés és tartozáselismerő nyilatkozat alapján lehetőség van annak végrehajtási záradékkal történő ellátására, ezáltal közvetlen bírósági végrehajtás megindítására, azonban annak további jogszabályi feltételei vannak. Megállapította, a perbeli esetben a kölcsönszerződés felmondása nélkül a lejárt törlesztőrészletekre csak akkor indítható közvetlen bírósági végrehajtás, ha az adott törlesztőrészlet teljesítési határideje letelt, amit közokirat tanúsít, a szerződés felmondása esetén pedig a felmondást és a tartozás lejárttá tételét kell a közokiratnak tanúsítania. Erre tekintettel a közvetlen bírósági végrehajtáshoz nem elegendő önmagában a kölcsönszerződés módosítás és az egyoldalú tartozáselismerő nyilatkozat közjegyzői okiratba foglalása. Hangsúlyozta, ha a végrehajtási eljárás megindul, az adósnak lehetősége van a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 369. § a) és b) pontja alapján végrehajtás megszüntetési vagy korlátozási perben vitatni a tartozása fennálltát, összegét, hivatkozhat továbbá arra, hogy a követelés érvényesen nem jött létre, az egészben, vagy részben megszűnt. Kifejtette, ez esetben ugyancsak a végrehajtást kérő terhe annak bizonyítása, hogy a követelése fennáll, annak az összege helyes, miután a felperes által támadott feltételek nem tartalmaznak olyan rendelkezést, hogy az adós a

banknál vezetett számlái, nyilvántartásai és könyvei alapján készült közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítványt fogadja el, mint közhiteles, aggálytalan tartalmú bizonyítékot. Mindezek alapján megállapította, hogy a szerződésmódosítás és a tartozáselismerő nyilatkozat közokiratba foglalása a törvényi rendelkezéseknek megfelelt, nem eredményezte automatikusan a közvetlen bírósági végrehajtást és a bizonyítási teher megfordulását, így a kifogásolt szerződési feltételek nem minősülnek tisztességtelennek.

Az ítélet ellen előterjesztett fellebbezésében a felperes annak megváltoztatásával a keresetének helyt adó döntés meghozatalát kérte. Az elsőfokú eljárásban kifejtett álláspontját megismételve kiemelte, tartozáselismerés, illetve ténytanúsítvány hiányában a bank köteles bizonyítani követelése összecszerűségét, míg a banki igény közjegyzői ténytanúsítvánnyal történő igazolása a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó hátrányára, amely a jóhiszeműség követelményeivel ellentétben áll, ezáltal tisztességtelen. Lényegesnek ítélte, hogy a bank a kamaton felül különböző díjak, költségek, jutalékok felszámítására is jogosult, amelyek nem teljesítése esetén módja van a szerződés azonnali hatályú felmondására, ebben pedig elegendő a saját könyvei és bizonylatai alapján kiállított közjegyzői ténytanúsítvány adataira hivatkoznia. Érvéle szerint ez megnehezíti a fogyasztó számára a felmondás jogszerűségének vitatását, ami ugyancsak sérti a jóhiszeműség és tisztesség követelményét, a fentiek miatt ugyanis az adós a közjegyzői okirat záradékolását követően kizárólag az általa indítandó végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perben vitathatja a tartozás összegét, míg a sérelmezett szerződési feltétel hiányában a bankot nem illetné meg a közvetlen bírósági végrehajtás, így a szerződés felmondása esetén a banknak kellene igazolnia a tartozás összegét. Álláspontja alátámasztásaként hivatkozott a 93/13. EKG irányelv mellékletének 1. pont q) alpontjára és a 805/2004/EK rendeletben foglaltakra. Kiemelte, az a szerződéses kikötés, amely valamely jövőben keletkező tartozás elismerését fogalmazza meg, már önmagában is tisztességtelen.

Az I. r. alperes érdemi ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult, fenntartotta az elsőfokú eljárás során kifejtett jogi érveit. Kiemelte, az 1959-es Ptk. és a Kjtv. is lehetővé tette a tartozáselismerő nyilatkozat tételét és közjegyzői okiratba foglalását, ennek fogyasztói szerződések esetén sincs akadálya. Mindezt az egyes EU rendeletek elő is írták a pénzintézetek számára. Hangsúlyozta, a közjegyzői tanúsítvány kiállítása nem tisztességtelen, a közjegyző nem vizsgálja az I. r. alperesi nyilvántartásban szereplő összeg helyességét, ugyanakkor a felperes által vitatott rendelkezések erre utalást sem tartalmaznak.

A II., III. és IV. r. alperesek ellenkérelmet nem terjesztettek elő.

A fellebbezés **alaptalan**.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, a per tárgyává tett szerződési feltételek tisztességtelenségének megítélése során elfoglalt álláspontjával az ítélőtábla egyetért, ezért az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta. A fellebbezés kapcsán az alábbiakat kívánja kiemelni.

A felperes keresetében lényegében azt kifogásolta, hogy a perbeli kölcsönszerződés, illetve annak módosítása hatálybalépésének feltételeként az I. r. alperes az adós részéről tartozáselismerő nyilatkozat megtételét, illetve annak közjegyzői okiratba foglalását szabta meg, amely megítélése szerint tisztességtelen szerződési feltételnek tekinthető.

Az 1959-es Ptk. az általános, illetve a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel tisztességtelenségének a megállapítását egyrészt a bíróság mérlegelésére bízta, másrészt - kizárva a mérlegelést - az 1959-es Ptk. 209. § (3) bekezdésének felhatalmazása alapján a 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Krm.) nevesít tisztességtelennnek minősülő feltételeket: az 1. § (1) bekezdés az ún. fekete, míg a 2. § az ún. szürke listát tartalmazza. A fekete listában szereplő tisztességtelennnek minősülő szerződési feltételek esetében a bíróságnak nem kell vizsgálnia az 1959-es Ptk. 209. § (2) bekezdésében rögzített körülményeket, és nem kell elvégeznie az Európai Bíróság által lefektetett ún. „tisztességtelenségi tesztet”, azaz ha a fekete listán szereplő bármely feltétel megvalósul, a bíróságnak meg kell állapítania az adott szerződési rendelkezés tisztességtelenségét.

A felperes az általa megjelölt szerződési feltételek tisztességtelenségét abban látta megvalósulni, hogy a kikötés egy olyan, az 1959-es Ptk. 242. §-a szerinti tartozáselismerő nyilatkozat tételét követeli meg, amely alapján adott esetben az I. r. alperes által állítottakkal szemben őt terheli annak bizonyítása, miszerint nem áll fenn tartozása a szerződés alapján, vagy annak összege kevesebb az I. r. alperes kimutatásaiban megjelölt összegnél, azaz e szerződéses rendelkezés a bizonyítási teher megfordulását eredményezi, következésképpen a Krm. 1. § j) pontja értelmében tisztességtelen. A támadott szerződéses kikötésekből azonban erre nem lehet következtetést levonni, annak megszővegezése ugyanis még csak utalást sem tartalmaz arra, hogy a tartozáselismerő nyilatkozatban megjelölt tartozásként fennálló összeg

az I. r. alperes könyvei, kimutatásai, bizonylatai alapján állapítandó meg. Ebből következően téves az a felperesi álláspont, miszerint az adósnek már a szerződés megkötésekor, illetve a szerződésmódosítás időpontjában el kell fogadnia, hogy a mindenkor fennálló kölcsön- és járuléktartozásának összege annyi, amennyit az I. r. alperes mint hitelező a saját nyilvántartásaiban megjelöl, illetve eleve el kellene fogadnia egy jövőbeni, a jelenben még nem ismert összegű tartozás fennállását. Az 1959-es Ptk. 200. §-ában megfogalmazott szerződéses szabadság elvéből következően nincs akadálya annak, hogy a szerződő felek a szerződés hatályba lépésének feltételül az adós tartozáselismerő nyilatkozatának megtételét, illetve annak közjegyzői okiratba foglalását határozzák meg, ez önmagában nem ütközik jogszabályba és tisztességtelennnek sem tekinthető, nem biztosít ugyanis az I. r. alperes számára egyoldalú és indokolatlan előnyt a fogyasztóval szemben, hiszen nem jogosítja fel arra, hogy egyedül ő határozza meg a szerződés alapján elvégzendő elszámolás eredményét és nem kényszerít az adósra előre nem látható egyoldalú kötelezettségvállalást.

A vitatott szerződési feltétel nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely indokolatlanul megkönnyítené a fogyasztóval szembeni igényérvényesítést, nem jár a bizonyítási teher megfordulásával sem. A kötelmi jogviszonyokban a Pp. 164. § (1) bekezdése szerint a bizonyítás főszabálya szerint a szerződésszegést állító felet terheli. Ennek megfelelően, ha a hitelező azt állítja, hogy az adós szerződés szerinti fizetési kötelezettségének nem, vagy nem a szerződésben foglaltak szerint tett eleget, ezt neki kell bizonyítania. A támadott szerződési feltételek önmagukban ezt a bizonyítási terhet nem fordítják meg, a kikötés ugyanis nem írja elő, hogy az adós a fennálló tartozásának összegéként a jövőre nézve is előre, „látatlanban” elfogadná a hitelező könyveiben,

nyilvántartásában szereplő, azaz a hitelező által egyoldalúan közölt összeget, s így nem biztosít egyoldalú hatalmasságot sem az I. r. alperes részére.

Kétségtelen, hogy a felperes és adóstársai kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségének közjegyzői okiratba foglalása - a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (Vht.) szerződéskötéskor hatályos 24. § (1) bekezdése illetve a jelenleg hatályos 23/C. §-a, valamint a Kjtv. 112. § -a alapján - lehetőséget biztosít az I. r. alperesnek arra, hogy az adósok lejárt tartozása erejéig, a szerződés általa történő felmondása esetén pedig a felmondást tartalmazó nyilatkozatának a Kjtv. 136. § (1) bekezdése alapján történő közjegyzői okiratba foglaltatásával a még hátralévő teljes fizetési kötelezettségre nézve a közokiratok végrehajtási záradékoltatása útján kezdeményezze a közjegyzőnél végrehajtási eljárás megindítását az adósokkal szemben. Ezt a lehetőséget azonban - amint arra az I. r. alperes helyesen hivatkozott - jogszabály, egyrészt a Vht. 23/C. §-a, másrészt a Kjtv. 112. §-a - biztosítja, így a kifogásolt szerződési kikötések az 1959-es Ptk. 209. § (5) bekezdése alapján nem minősülhetnek tisztességtelennek.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az I. r. alperes fellebbezési eljárási költségeinek a megfizetésére, amelynek összegét az ítéltábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése, valamint 4/A. §-a alapján állapította meg.

Ugyancsak fellebbezése sikertelenségére figyelemmel köteles a felperes az illetékfeljegyzési joga folytán feljegyzett fellebbezési eljárási illeték viselésére a Pp. 78. § (1) bekezdése és az 1990. évi XCIII. tv. 74. § (3) bekezdése szerint alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján.

Szeged, 2018. április 18.

Dr. Szeghő Katalin
a tanács elnöke

Dr. Lengyel Nóra
előadó bíró

Zanócné dr. Ocskó Erzsébet
táblabíró